

Activiteitenplan das, otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis

Natuurinrichting Oeverlanden
Andhuizerbeek

Opdrachtgever:

Staatsbosbeheer Hoofdkantoor

3811 MG Amersfoort

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 208326

Datum: 13-11-2025

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Concept

Versie: 2

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

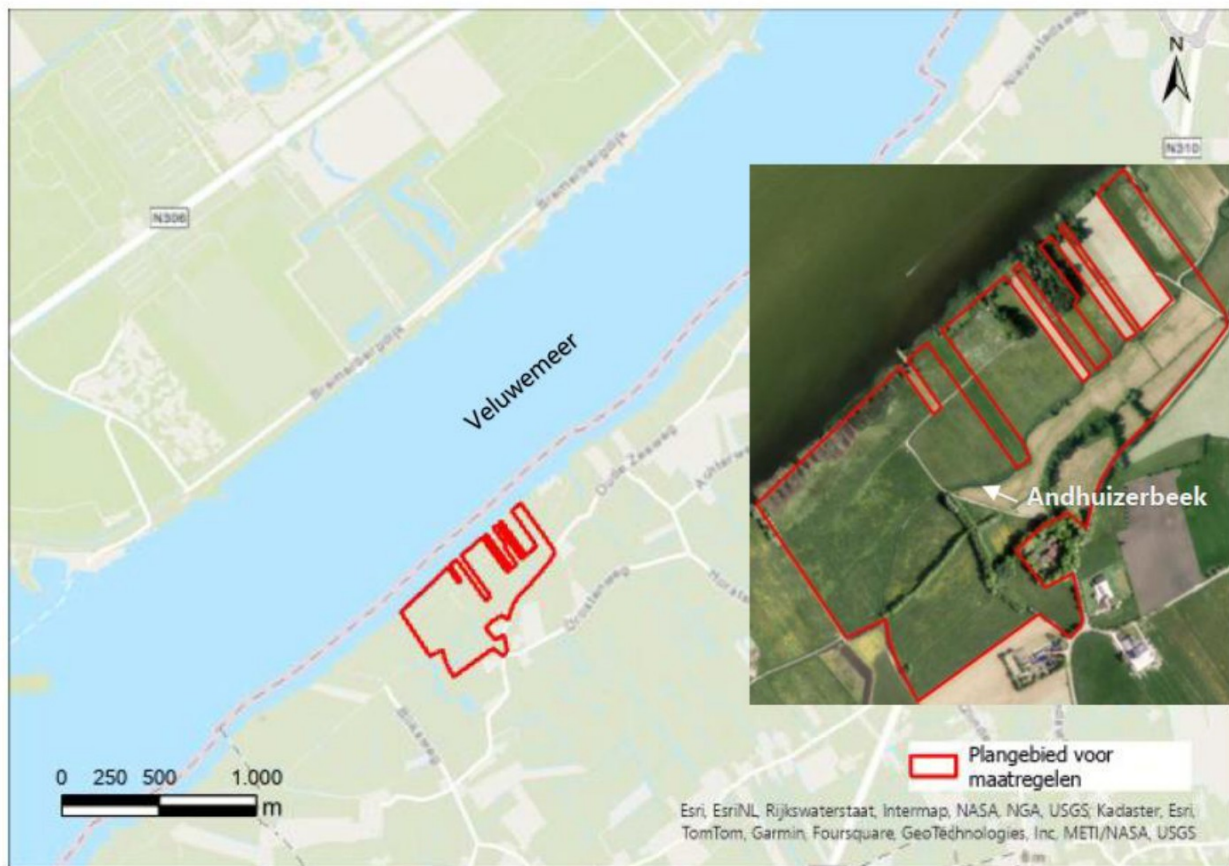
1	Algemene informatie	5
1.1	Inleiding project.....	5
1.2	NAW-gegevens	6
1.3	Periode vergunning	6
2	Huidige versus toekomstige situatie	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Toekomstige situatie	7
3	Ecologische inventarisatie.....	9
3.1	Methode inventarisatie	9
3.2	Locatie inventarisatie	9
3.3	Actualiteit inventarisatiegegevens	9
3.4	Omgevingscheck.....	9
3.5	Resultaten.....	9
3.5.1	Das	9
3.5.2	Wezel, bunzing, hermelijn	10
3.5.3	Otter.....	10
3.5.4	Waterspitsmuis	10
3.5.5	Bescherming in de Omgevingswet.....	11
4	Werkzaamheden en planning	12
4.1	Werkwijze en planning	12
4.2	Eindbeeld	12
4.3	Planning	12
5	Effecten op de functionaliteit van het leefgebied.....	14
5.1	Effecten kwaliteit.....	14
5.2	Effect kwantiteit	15
6	Schadelijke handelingen	16
6.1	Habitatrichtlijn.....	16
6.2	Andere soorten.....	16
7	Doel en belang	18
7.1	Habitatrichtlijnsoort otter	18
7.2	Andere soorten das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis	18
8	Alternatieven	19
8.1	Alternatieve locatie	19

8.2	Alternatieve inrichting	19
8.3	Alternatieve werkwijze	19
8.4	Alternatieve planning	19
9	Staat van instandhouding	20
9.1	Staat van instandhouding	20
9.1.1	Das	20
9.1.2	Wezel	21
9.1.3	Hermelijn	21
9.1.4	Bunzing	22
9.1.5	Otter.....	23
9.1.6	Waterspitsmuis	25
9.2	Afbreuk staat van instandhouding	25
9.2.1	Das	25
9.2.2	Kleine marterachtigen	26
9.2.1	Otter en waterspitsmuis	26
9.3	Zorgvuldig handelen	26
10	Maatregelen.....	27
10.1	Te nemen maatregelen	27
10.1.1	Ecologisch werkprotocol	27
10.1.2	Werken buiten de kwetsbare periode	27
10.1.3	Aanleg takkenril	28
10.2	Locatie maatregelen	28
10.3	Doel maatregelen	28
10.4	Effectiviteit maatregelen	29
10.5	Afhankelijkheid derden	29
10.6	Monitoring.....	29
	Literatuur	30

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding project

Langs het Veluwerandmeer tussen Harderwijk en Elburg heeft Staatsbosbeheer (SBB) een groot aantal percelen liggen. De percelen maken onderdeel uit van het Gelders Natuur Netwerk (GNN). Voor een groot aantal percelen is er behoefte aan een kwaliteitsimpuls. Afgelopen jaren is voor het hele gebied een LESA uitgevoerd (Witteveen+Bos, januari 2025), waarna SBB gekozen heeft gekozen voor een gefaseerde aanpak: het gebied rondom de Andhuizerbeek (Afbeelding 1) is als eerste uitgewerkt.

Afbeelding 1. Perceel Andhuizerbeek die als eerste wordt ontwikkeld (Witteveen + Bos, 2025).

Naar aanleiding van het VO is een Quickscan flora en fauna uitgevoerd (Witteveen + Bos, 2025) om te toetsen of de inrichtingsmaatregelen effect hebben op beschermde soorten of gebieden (Natura-2000) in het kader van de Omgevingswet. Daaruit blijkt dat:

- Een dassenburcht aanwezig is op circa 50 meter ten zuiden van de Andhuizerbeek. Omliggend gebied wordt gebruikt als (primaire) foerageergebied.
- Rietstruweel kan worden gebruikt door kleine marterachtigen (wezel, bunzing, hermelijn) als verblijfplaats.
- Waterspitsmuis de oeverzone van de randmeren maar ook de oever van de Andhuizerbeek kan gebruiken als verblijfplaats en foerageergebied.
- Holen (verblijfplaatsen) van otter in de oeverzone van het Veluwemeer aanwezig kunnen zijn.

Met de herinrichting van het gebied, ook wel de aanlegfase, blijft de burcht van das fysiek behouden. Het omliggend foerageergebied wordt (tijdelijk) aangetast. Door hier een vergunning voor aan te vragen wordt geborgd dat met de herinrichting geen sprake is van aantasting van deze functie.

Bij uitvoering van de werkzaamheden kan het beschadigen van mogelijke verblijfplaatsen van kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis niet worden uitgesloten. Daarop wordt een vergunning flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet aangevraagd.

1.2 NAW-gegevens

Staatsbosbeheer Hoofdkantoor
3811 MG Amersfoort

Contactpersoon:

E-mail:

Tel.nr.

1.3 Periode vergunning

De vergunning wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar, met ingangsdatum 1 mei 2026.

Werkzaamheden hebben een kortere doorlooptijd, circa twee tot vier maanden, maar in verband met eventuele uitloop en vertragingen wordt voor een langere periode een vergunning aangevraagd.

2 Huidige versus toekomstige situatie

2.1 Huidige situatie

De 'Andhuizerbeek' is een gebied in de Randmeerzone dat bestaat uit een complex van meerdere kleine, deels van elkaar gescheiden percelen, met centraal (en parallel aan het Veluwemeer) de Andhuizerbeek. Het gebied bestaat van noord naar zuid uit een kustzone, een (lokaal geplagd) grasland, een hoger gelegen (kunstmatig opgeworpen, voedselrijke) strandwal, een hooiland doorkruist door de Andhuizerbeek, en tot slot een dekzandrug.

De kustzone bestaat voornamelijk uit rietvegetatie. De overgang van de rietzone naar het achterliggend grasland is tamelijk abrupt. Dit komt doordat het maaiveld hier ook abrupt hoger ligt. De overgangszone is verruigd met boswilg. In de overgangszone komen soorten als zeeegroene zegge, echte koekoeksbloem, kamgras, kleine egelskop en grote ratelaar voor. De (kunstmatig opgeworpen) strandwal bestaat uit ruigte (met een bodem die bestaat uit een mengsel van klei en zand) met veel distels en dijkviltbraam. Ten zuiden van de strandwal zijn graslanden aanwezig, zowel in intensief als extensief beheer. Het gaat om eerder homogene, voedselrijke graslanden met soorten als gewone margriet en knooppkruid. De Andhuizerbeek, die deze graslanden kruist, is een smalle en diep uitgesneden beek. De oevers zijn steil, en de vegetatie is op de meeste plaatsen beperkt tot een smalle rietoever met lokaal soorten als veelkleurig-vergeet-mij-nietje en gewone dotterbloem. Op de hoger gelegen dekzandruggen zijn verschillende graslanden aanwezig, lokaal begrensd met bomenrijen/struweel.

2.2 Toekomstige situatie

Met de voorgenumen maatregelen (

Afbeelding 2, en bijlage 1) wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan zowel het Gelders Natuurnetwerk zelf (eigendom Staatsbosbeheer) als aan het aanliggende Natura 2000-gebied (Veluwerandmeer in eigendom van Rijkswaterstaat). De doelen zijn:

- Versterken Natura 2000 randmeren (doelsoort o.a. grote karekiet):
 - Versterking van een rietland langs het Veluwemeer door middel van plaatsen vraatbescherming (zie impressie afbeelding 2) en het verwijderen van houtige begroeiing;
 - Het creëren van een zachte land-waterovergang met het Veluwemeer door middel van afplaggen;
- Terugdringen verruiging van een in het verleden aangelegde, kunstmatige strandwal:
 - Het ophogen met vrijkomend zand;
- De ontwikkeling van kruiden- en faunairijk grasland en/of vochtig hooiland:
 - Het dempen van een randsloot
 - Afplaggen 10 – 15 cm.

Het struweel langs de Andhuizerbeek blijft behouden om aanwezige soorten te allen tijde een schuilplaats en geleiding te bieden.

Afbeelding 2. Inrichtingsmaatregelen Andhuizerbeek (Eelerwoude, 2025), en impressie vraatbescherming (W+B, 2025)

Note: In bijlage 1 is deze kaart op groter formaat weergegeven.

3 Ecologische inventarisatie

Onderstaande gegevens zijn tevens weergegeven, en in sommige gevallen uitgebreider, in het rapport *Randmeer Oeverlanden, Andhuizerbeek. Quicksan, Witteveen + Bos 2025*. Voor een uitgebreidere beschrijving wordt naar dit rapport verwezen.

3.1 Methode inventarisatie

Onderzoek is uitgevoerd door een verkennend veldonderzoek (Quicksan flora en fauna) door een ecooloog van Witteveen+Bos op 6 augustus 2024. Naar aanleiding van de nieuwe ontwerpnota (Staatsbosbeheer, Randmeer Oeverlanden VO Ontwerpnota, concept, 28 juli 2025) zijn de resultaten van deze Quicksan geactualiseerd. Daarnaast is gebruik gemaakt van gebiedskennis van ecologen van Staatsbosbeheer.

3.2 Locatie inventarisatie

Het onderzoek is zowel uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied, daar waar de herinrichting plaatsvindt, als daar direct buiten.

3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens

De onderzoeksgegevens zijn ruim één jaar oud en daarmee (zeer) actueel.

3.4 Omgevingscheck

Staatsbosbeheer is eigenaar van meerdere percelen langs het Veluwerandmeer. Zij hebben er bewust voor gekozen de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Andere (externe) projecten zijn bij initiatiefnemer niet bekend.

3.5 Resultaten

3.5.1 Das

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

In de bosschage/bomenrij (langs de Oude Zeeweg) circa 50 meter ten zuiden van de Andhuizerbeek liggen twee dassenburchten. Dit betreft een kraamburcht en bij-burcht (info: boswachter SBB).

Foerageergebied

Ten oost- en zuiden van de burcht is geschikt foerageergebied aanwezig bestaande uit voedselrijke graslanden.

Omgevingscheck

De dassenburcht was reeds bij SBB bekend. Zij hebben geen kennis van andere burchten in de directe omgeving. Vanuit de NDFF is voor de afgelopen 5 jaar slechts één waarneming gedaan van een das 'ter plaatse' ten zuidwesten van de bekende burcht. Andere waarnemingen zijn gedaan ten oosten van Nunspeet op een afstand van minimaal 3,7 km van de bekende burcht.

In- en rondom de directe omgeving van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, is geschikt/alternatief leefgebied voor das aanwezig bestaande uit kruidenrijk- en voedselrijk grasland.

3.5.2 Wezel, bunzing, hermelijn

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Wezel, bunzing en hermelijn kunnen in het plangebied voorkomen. Voor deze soorten geldt dat verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn in de rietoever en tussen opgaand groen/struweel.

Foerageergebied

Het hele gebied is reeds geschikt voor kleine marterachtigen door het aanbod aan groenstructuren laag bij de grond in een agrarisch landschap en kruidenrijke graslanden. Dit geeft voldoende dekking voor zowel de marters zelf als de prooidieren die zij bejagen.

Omgevingscheck

Middels verspreidingsgegevens (NDFF, 2025) is gekeken of binnen een straal van 10 km waarnemingen bekend zijn van kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). In dit zoekgebied zijn geen waarnemingen bekend van hermelijn. Meerdere waarnemingen van wezel zijn gedaan rond bebost gebied op ruim 4,8 km van het plangebied: Hierden, oostzijde van Nunspeet en rond 't Harde. Gezien de voorkeur voor dicht struweel en de spreiding van de soort, is het niet waarschijnlijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van wezels. Van de drie waarnemingen van bunzing, is één waarneming gedaan ten noorden van het plangebied, in open gebied. Mogelijk maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van de bunzing. Gezien aantallen en spreiding die bekend zijn, zal het gaan om een klein aantal dieren.

In- en rondom de directe omgeving van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, is geschikt/alternatief leefgebied voor bunzing aanwezig bestaande uit houtwallen, kruidenrijk grasland en opgaand struweel.

3.5.3 Otter

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Otters hebben een sterke voorkeur voor wateren met natuurlijke, ruige oevervegetaties, dichte bosschages en moerassen. Ze lijken in eerste instantie menselijke bewoning te mijden, maar dat is niet altijd zo (Dijkstra et al., 2012). Holen die in gebruik zijn als verblijfplaats kunnen aanwezig zijn in de oeverzone van het Veluwemeer.

Foerageergebied

Otters maken voor hun functionele leefgebied gebruik van natuurlijke ruige oevervegetaties en vereisen een optimale visstand. Dit is aanwezig rond en in het Veluwemeer. Langs oevers van het Veluwemeer is dan ook voldoende (alternatief) leefgebied aanwezig.

Omgevingscheck

Op meerdere plekken in het Veluwemeer zijn in de afgelopen 5 jaar otters waargenomen (NDFF). Waar de rust- en verblijfplaatsen exact aanwezig zijn is onbekend.

3.5.4 Waterspitsmuis

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Waterspitsmuizen maken een relatief groot, compact, bolvormig nest van gras, bast, wortels en mos in verborgen gelegen holtes, beschutte plekjes of in holen aan de oevers van de oeverzones. Ook maken ze gebruik van holen die door muizen, bruine ratten of woelratten zijn gemaakt.

Foerageergebied

De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar een goed ontwikkelde, bodembedekkende oevervegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 meter vegetatierijke wateren te vinden zijn. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooiën op te eten. Het leefgebied van de waterspitsmuis is langgerekt en loopt evenwijdig aan een oever. De actieradius loopt uiteen van 30 tot 160 meter. Dergelijk biotoop is aanwezig rond het Veluwemeer. Langs oevers van het Veluwemeer is voldoende (alternatief) leefgebied aanwezig. In de te dempen randsloot is dergelijk vereist biotoop afwezig.

Omgevingscheck

Er zijn binnen een straal van 10 km rond het plangebied geen waarnemingen bekend van waterspitsmuis (NDFF, 2025).

3.5.5 Bescherming in de Omgevingswet

Das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis

De das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis zijn allen nationaal beschermde soorten. Dat houdt in dat conform artikel 11.54 Besluit activiteiten leefomgeving van de Omgevingswet het dier niet mag worden gevangen of gedood en de vaste rust- en verblijfplaats niet mag worden aangetast.

Voor das geldt dat pijpen die entree bieden tot de dassenburcht, ook onderdeel uitmaken van de vaste rust- en verblijfplaats. Wijzigingen of ontwikkelingen die de ecologische functionaliteit van de burcht aantasten zijn daardoor tevens verboden. Daaronder valt het foerageergebied rondom een burcht. Wanneer dit dusdanig wordt aangetast dat een burcht zijn functie verliest, is sprake van aantasting van een dassenburcht. In dit Activiteitenplan wordt aangegeven hoe de functionaliteit van het foerageergebied van das wordt geborgd zodat burchten hun functie niet verliezen.

Otter

Otter is een soort beschermd onder de Habitatrichtlijn. Dat houdt in dat conform artikel 11.46 Besluit activiteiten leefomgeving van de Omgevingswet het dier niet mag worden gevangen of gedood, de vaste rust- en verblijfplaats niet mag worden aangetast en dieren niet opzettelijk mogen worden verstoord.

4 Werkzaamheden en planning

4.1 Werkwijze en planning

Hoofdpijnen

Om binnen het plangebied 'Andhuizerbeek' een kwaliteitsimpuls te bewerkstelligen, worden een aantal inrichtingsmaatregelen getroffen. Dit bestaat op hoofdpijnen uit:

- Herstel van de rietlanden langs het Veluwemeer: aanbrengen tijdelijke vraatbescherming, bosopslag ter hoogte van zandrug verwijderen (door ringen, en eventueel kleiner struweel afzetten en verwijderen);
- Het creëren van een zachte land-waterovergang met het Veluwemeer: achter de rietzone een breedte van 50 meter afplaggen (gemiddeld 20 centimeter diepte);
- Terugdringen verruiging van een in het verleden aangelegde, kunstmatige strandwal: ophogen strandwal (kruin van de zandrug) met vrijkomend zand;
- De ontwikkeling van kruiden- en faunarijk grasland: dempen van de randsloot en afplaggen van de percelen aan de noord- en zuidzijde van de Andhuizerbeek (afplagdiepte 10 tot 15 centimeter).

Details

Herstel van rietlanden zal handmatig dan wel met 1 amfibische kraan uitgevoerd worden. Dit is daarmee met minimale impact/ verstoring op de omgeving. Een ecooloog zal voorafgaand aan de start van de werkzaamheden het werkterrein controleren en vrijgeven.

Om verstoring van grondtransport zoveel mogelijk te beperken wordt deze door de (af te plaggen) percelen geleid. Er wordt niet buitenom gereden wat een langere transportroute geeft. Er wordt niet gewerkt aan en vanuit de Andhuizerbeek.

De te dempen watergang bevindt zich naast de burcht. Om verstoring te voorkomen worden werkzaamheden handmatig uitgevoerd, zonder (zwaar) materieel.

4.2 Eindbeeld

Met de voorgenomen maatregelen (§ 2.2) wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan zowel het Gelders Natuurnetwerk zelf (eigendom Staatsbosbeheer) als aan het aanliggende Natura 2000-gebied (Veluwerandmeren in eigendom van Rijkswaterstaat). De werkzaamheden worden slechts in delen van het gebied uitgevoerd, bestaande struwelen langs zowel de Andhuizerbeek evenals de struwelen langs de stuwwal blijven behouden.

4.3 Planning

Bij het opstellen van de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden en terreinomstandigheden. De werkzaamheden met bijbehorende doorlooptijd is weergegeven in onderstaande planning:

- Augustus 2026, werkvoorbereiding (geen werkzaamheden buiten)
- September – november 2026, uitvoering werkzaamheden (gepland)
- December – januari 2027, uitvoering werkzaamheden (ruimte voor eventuele uitloop)
- September 2027, nazorg

Door de werkzaamheden in de meest gunstige periode van het jaar aan te vangen, namelijk vanaf 1 september 2026, wordt buiten de kwetsbare periode gewerkt dat das en otter doorgaans jongen krijgen (voortplantingsperiode) en buiten de voortplantingsperiode van kleine marterachtigen en waterpitsmuis. Bij onvoorzien omstandigheden in de voorbereidingen (waarbij de werkzaamheden niet in augustus 2026 kunnen starten zal de gehele uitvoeringsperiode een jaar opschuiven.

5 Effecten op de functionaliteit van het leefgebied

5.1 Effecten kwaliteit

De werkzaamheden hebben tot doel bestaande gebieden behorend tot het Gelders natuurnetwerk een kwaliteitsimpuls te geven. Aan de hand van een landschapsecologische systeemanalyse (Witteveen+Bos, 2025, LESA) is duidelijk geworden welke inrichting in welk gebied wenselijk en haalbaar is en welk natuurbeheertype daarbij hoort.

Otter, waterspitsmuis en kleine marterachtigen

Eén van de maatregelen is het creëren van een zachte land-waterovergang met het Veluwemeer en het verwijderen van bomen voor de ontwikkeling van rietland. De werkzaamheden hebben na ontwikkeling van de oever dan ook een positief effect op de waterspitsmuis en otter doordat dit zorgt voor een dichte en goed ontwikkelde oevervegetatie waar otters gebruik van kunnen maken voor hun dagrustplaats. Waterspitsmuizen hebben dergelijke oevers nodig als schuilmogelijkheid en plekken waar zij zich kunnen terugtrekken om prooi te eten. Gedurende de ontwikkeling zijn er uitwijkmogelijkheden elders langs de oever van het Veluwerandmeer.

Voor kleine marterachtigen, met name bunzing, blijft langs de Veluwerandmeren kwalitatief geschikt leefgebied aanwezig. Het gaat met name om bunzing, die naast muizen en ratten ook amfibieën, vogels, aas, bessen van vogelkers, bosbessen en ander fruit eet. De delen die worden geplagd, zullen tijdelijk vrijwel ongeschikt zijn om te foerageren doordat prooidieren als veldmuizen ook geen dekking vinden. Buiten het plangebied, tevens in percelen van Staatsbosbeheer, is dergelijk geschikt biotoop wel aanwezig. Op de langere termijn is door de ontwikkeling van kruidenrijk grasland en vochtig hooiland weer geschikt foerageergebied aanwezig voor bunzing en eventueel wezel en hermelijn daar dit dekking geeft en prooidieren zoals muizen. Om de functie van de bospercelen voor kleine marterachtigen kwalitatief te verbeteren, worden de te kappen bomen verwerkt in takkenrillen.

Das

De dassenburcht blijft behouden. Er is geen sprake van wissels direct naar de burcht toe die met de werkzaamheden worden aangetast. Het leefgebied daar direct rondom maken mogelijk onderdeel uit van (essentieel) foerageergebied van de hier verblijvende dassen.

Het inrichting voorziet voor deze percelen in een soortenrijker grasland met een extensief beheer. Dat betekent een minder verstorend effect ten opzichte van de huidige situatie, wat voordelig is voor de soort. Afplaggen kan wel zorgen voor een (beperkte) achteruitgang van de kwaliteit van dit foerageergebied voor das, gezien de das voorkeur heeft voor voedselrijke (bemeste) graslanden waarin veel regenwormen voorkomen (stapelvoedsel). Daarbij is het toekomstige grasland niet ongeschikt als foerageergebied voor de soort: ook in dit soortenrijk grasland is er voedsel te vinden voor das.

In de directe omgeving van het plangebied (direct ten zuiden van de dassenburcht) ligt een uitgestrekt agrarisch gebied met percelen met zowel blijvend grasland als akkerbouw zoals waspeen, aardappelen, maïs of granen. Andere burchten nabij zijn niet bekend en waarnemingen van andere dassen ontbreken. Dit duidt erop dat omliggend agrarisch gebied niet ligt binnen een territorium van een andere dassenclan. Van deze percelen kunnen

dassen gebruik blijven maken voor hun stapelvoedsel (primair foerageergebied) en om op te vetten voor de winter (secundair foerageergebied). Overal zal de burcht zijn functie kunnen blijven behouden.

Conclusie

Als gevolg van de werkzaamheden raken delen van het terrein tijdelijk minder geschikt voor das, kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis omdat op deze locaties graafwerkzaamheden plaatsvinden en nieuwe beheertypen moeten ontwikkelen.

De kwaliteit van de leefomgeving voor otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis verbetert op ten duur met de herinrichting. Voor das blijft het op termijn gelijk dan wel verslechterd de foerageerfunctie mogelijk doordat in kruidenrijk grasland moeilijker voedsel te vinden is. Echter, doordat gegevens erop duiden dat geen andere dassenclan nabij aanwezig is, zal er geen concurrentiestrijd zijn.

5.2 Effect kwantiteit

Otter, waterspitsmuis en kleine marterachtigen

Na het uitvoeren van de werkzaamheden is sprake van een verhoging van het areaal aan geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis, omdat de oppervlakte aan rietoevers, vochtig hooiland en kruidenrijk grasland toeneemt.

Das

Voor das blijft het areaal aan geschikt foerageergebied gelijk. Er vinden geen machinale werkzaamheden plaats binnen een straal van 25 meter van de bestaande burcht. Voor kleine marterachtigen wordt in het gebied gemitigeerd door de aanleg van takkenrillen die dienen als verblijfplaats, schuilplaats en ter geleiding.

Conclusie

Tijdelijke negatieve effecten worden niet verwacht, omdat de locaties waar tegelijkertijd gegraven wordt klein zijn ten opzichte van het totale gebied langs de Veluwerandmeren waardoor voldoende alternatief leefgebied beschikbaar blijft. Daarnaast hebben de werkzaamheden een korte doorlooptijd en worden deze begeleid door een ecologisch deskundige die aannemers erop wijst alert te zijn en blijven.

De kwantiteit aan geschikt leefgebied blijft daarnaast behouden.

6 Schadelijke handelingen

6.1 Habitatrichtlijn

Otter is binnen de Omgevingswet beschermd onder de Habitatrichtlijn. Daar zijn de volgende schadelijke handelingen van toepassing die al dan niet leiden tot een vergunningplichtige situatie.

Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder a Bal)
Vergunning voor het doden en vangen van otter is niet nodig. Er worden voldoende maatregelen genomen om doden en vangen te voorkomen vanuit de zorgplicht.

Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder b Bal)

Met name de werkzaamheden aan de oever van het Veluwerandmeer, kan leiden tot verstoring van otter die daar mogelijk foerageert. Hiervoor wordt dan ook een vergunning aangevraagd.

Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder c Bal)

Dit is niet van toepassing op otter.

Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder d Bal)

In de huidige situatie kunnen verblijfplaatsen van otter voorkomen in de oeverzone van het Veluwerandmeer. Met het creëren van een geleidelijke oeverzone dat uitgroeit tot rietoevers, kunnen verblijfplaatsen worden beschadigd of vernield. Hiervoor wordt vergunning aangevraagd.

Het opzettelijk plukken en verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder e Bal)

Dit is niet van toepassing op otter.

6.2 Andere soorten

Das, wezel, bunzing, hermelijn en waterspitsmuis vallen binnen de Omgevingswet onder Andere soorten. Daar zijn de volgende schadelijke handelingen van toepassing die al dan niet leiden tot een vergunningplichtige situatie.

Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Omgevingswet (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder a Bal)

Vergunning voor het doden en vangen is niet nodig. Er worden voldoende maatregelen genomen om doden en vangen van das, wezel, hermelijn, bunzing en waterspitsmuis te voorkomen.

Het opzettelijk beschadigen en vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder b Bal)

Met het planvoornemen kunnen potentiële verblijfplaatsen van wezel, hermelijn, bunzing en waterspitsmuis worden beschadigd of vernield. Hier wordt dan ook een vergunning voor aangevraagd.

De vaste rust- en verblijfplaats (burcht) van das blijft behouden.

Het opzettelijk plukken en verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B van de Omgevingswet in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder c Bal)

Dit is niet van toepassing op das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis.

7 Doel en belang

Het doel van de ingreep betreft de herinrichting van Oeverlanden rondom Andhuizerbeek om een kwaliteitsimpuls te geven aan het Gelders Natuurnetwerk én het versterken van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. De percelen waarbinnen inrichtingsmaatregelen zijn voorzien, zijn aangeduid op de beheertypenkaart van 2024 als dynamisch moeras (N05.04; ter hoogte van de rietoevers), vochtig hooiland (N10.02; laag gelegen graslanden voor de strandwal), kruiden- en faunairijk grasland (N12.02; graslanden vanaf de strandwal, aan weerszijden van de beek) en beek en bron (N03.01, Andhuizerbeek). Het gebied maakt onderdeel uit van deelgebied 139 'Randmeerkust' van het GNN/GO met onder andere de volgende kernkwaliteiten:

- Gradiënt Veluwe - Randmeren: droog - nat, voedselarm - voedselrijk, gesloten - open; kwel uit de Veluwe; rietmoerassen langs de kust.
- Parel Kust Veluwemeer: gradiënt strandwal - moeraszone - rietzoom, geomorfologie en stroomdalflora.
- Moerasvogels en Natte As.

7.1 Habitatrichtlijnsoort otter

Wettelijke belangen variëren enigszins tussen de verschillende soortgroepen. Belangen voor Habitatrichtlijnsoort otter zijn benoemd in artikel 5.18 en 5.29 Ow, 8.74k lid 1 en 7.8a lid 2 onder b Bkl, 11.52 Bal. Voor herinrichting oeverlanden Andhuizerbeek is het volgende belang van toepassing.

- In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Het belang voor otter wordt verwoord met het in standhouden van natuurlijke habitats, wat met de herinrichting wordt gerealiseerd. Daarnaast draagt het bij aan een robuustere natuur en natuurlijke verbinding wat een wezenlijk gunstig effect heeft op het milieu en indirect groot openbaar belang dient.

7.2 Andere soorten das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis

Belangen voor de groep 'Andere soorten zijnde das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis' zijn benoemd in artikel 5.18 en 5.29 Ow, 8.74l lid 1 en 7.8a lid 2 onder c Bkl en 4.30 lid 2 onder c Bkl, 11.54 lid 2 Bal. Voor oeverlanden Andhuizerbeek is het volgende belang van toepassing.

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
- In het algemeen belang.

De herinrichting gaat verder dan bestendig beheer en onderhoud of natuurbeheer: het betreft de ruimtelijke inrichting/ontwikkeling van het perceel. Zoals bij Habitatrichtlijnsoort otter is benoemd geldt ook voor Andere soorten das, kleine marterachtigen en waterspitsmuis dat de herinrichting van het perceel bijdraagt aan een natuurlijke verbinding en een robuustere natuur. Bestaand leefgebied wordt versterkt (kleine marterachtigen) door de ontwikkeling van kruidenrijk grasland en vochtig hooiland daar dit dekking geeft en prooidieren als muizen aantrekt. De herinrichting draagt bij aan de kernkwaliteiten van het GNN waar het toe behoort, draagt bij aan een robuustere natuur en natuurlijke verbinding wat een wezenlijk gunstig effect heeft op het milieu en het algemeen belang dient.

8 Alternatieven

8.1 Alternatieve locatie

Een alternatieve locatie voor dit project is niet mogelijk. Uit de LESA blijft dit perceel hoge potentie heeft om een kwaliteitsimpuls te realiseren. Andere locaties worden óf later ontwikkeld of hebben te weinig potentie conform de LESA.

8.2 Alternatieve inrichting

De inrichting komt voort uit uitkomsten van de LESA. Met het oog op de kernkwaliteiten van het GNN is op deze wijze inzichtelijk gemaakt welke maatregelen kansrijk zijn, welke natuurbeheertypen haalbaar zijn en daarmee welke doelsoorten daarbij horen. Aanwezige soorten kleine marterachtigen, waterspitsmuis en otter profiteren mee met de herinrichting doordat ook een kwaliteitsimpuls wordt gegeven aan hun leefgebied. Das profiteert niet direct mee met de herinrichting maar kan zich in het grotere gebied, waar het perceel in valt, blijven handhaven. Een meer gunstigere inrichting is niet van toepassing.

8.3 Alternatieve werkwijze

De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat negatieve effecten op das, wezel, bunzing, hermelijn, waterspitsmuis en otter zoveel mogelijk worden voorkomen. Het perceel heeft een beperkte omvang in het grotere geheel aan vergelijkbare percelen langs de Veluwerandmeren waardoor aanwezige soorten een ander heenkomen kunnen zoeken. Werkzaamheden aan de oeverzone worden vanaf land uitgevoerd, het grondtransport wordt door het perceel geleid en niet buitenom gereden wat een langere transportroute geeft. Een betere werkwijze is niet voorhanden.

8.4 Alternatieve planning

De planning is dusdanig opgesteld dat er wordt gewerkt in de minste kwetsbare periode die van toepassing is op alle vier de soorten: buiten de voortplantingsperiode van das, otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis en buiten de kwetsbare overwinteringsperiode van kleine marterachtigen. Een gunstigere planning is niet voorhanden.

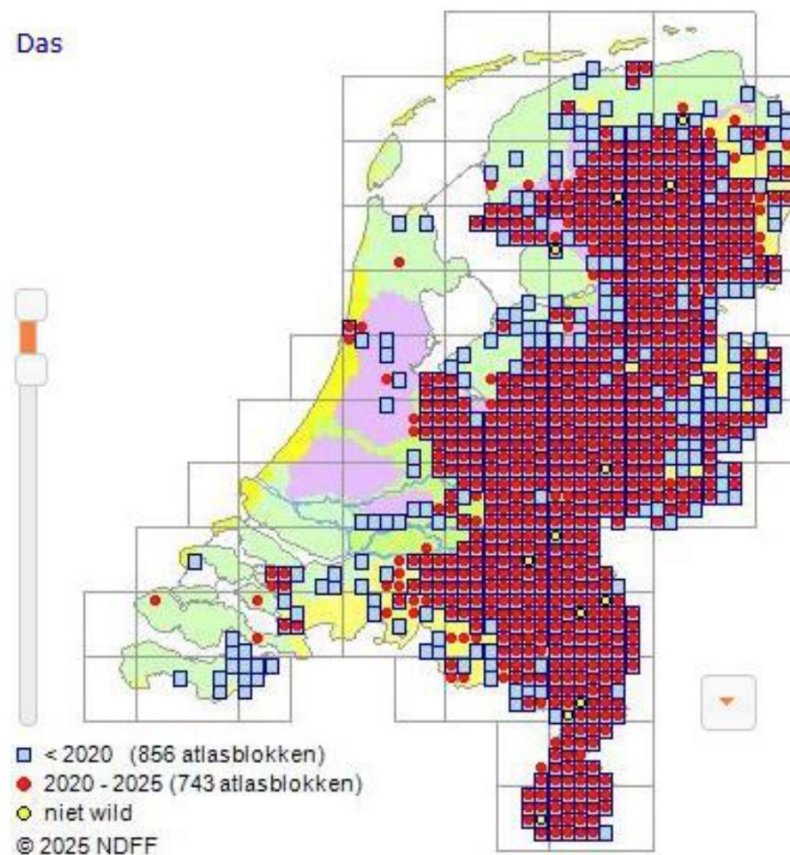
9 Staat van instandhouding

9.1 Staat van instandhouding

9.1.1 Das

Door herstelmaatregelen als ontsnippering en herintroducties is de dassenpopulatie sinds de jaren '90 landelijk inmiddels weer vitaal en aan het toenemen (Van Bommel et al., 2015). Ten opzichte van het ijkjaar 1994 is de landelijke populatie van de das fors toegenomen. De staat van instandhouding van de das is dan ook gunstig te noemen. De populatiegrootte van de das wordt geschat aan de hand van de hoeveelheid bezette kilometerhokken. Het geschatte aantal dassen in Nederland ligt momenteel rond de 6.000 individuen (Zoogdiervereniging, 2018; Goutbeek, 2018). Dit aantal is ruimschoots voldoende om de populatieomvang als 'gunstig' te beoordelen. Naar verwachting zal het leefgebied van de das zich verder uitbreiden. Er is veel potentieel leefgebied in Nederland aanwezig en de ontsnippering van infrastructuur met de aanleg van faunatunnels, rasters en ecoducten heeft de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen zowel landelijk als in de provincie.

Ook in de provincie Gelderland komt de das verspreid voor en neemt het aantal kilometerhokken waar de soort voorkomt, toe (Afbeelding 33). De provinciale staat van instandhouding wordt beoordeeld op gunstig.

Afbeelding 33. Verspreiding van das in Nederland (NDFF, ©2025).

9.1.2 Wezel

De wezel is niet gebonden aan een specifiek biotoop maar mijdt natte gebieden. De soort prefereert een kleinschalig cultuurlandschap met voldoende structuur waardoor er ruime verblijfplaatsmogelijkheden en voedselbronnen aanwezig zijn. Grote bedreigingen voor wezels zijn aantasting van het leefgebied, het toenemende verkeer, intensivering van de landbouw en het gebrek aan schuilmogelijkheden. Door het laten liggen van takkenbossen, steenhopen en het ongemoeid laten van houtwallen en overhoekjes kan het leefgebied van de wezel een positieve impuls krijgen.

De staat van instandhouding van wezel is onvoldoende bekend, omdat populatiegroottes onbekend zijn. Wel komt de wezel door heel Nederland voor, behalve op de Waddeneilanden. De status is 'gevoelig' op de Rode Lijst. De landelijke populaties laten een afnemende trend zien. Het is aannemelijk dat het verdwijnen van kleinschalig "rommelig" landschap met veel lijnvormige elementen en een afname van pieken in de woelmuispopulaties zorgen voor een algehele afname (Zoogdierverseniging en Stichting Kleine marters). Andere mogelijke factoren zijn het toenemende verkeer, intensivering van de landbouw en het gebrek aan schuilmogelijkheden (Zoogdierverseniging.nl).

Er is sprake van een afname van de populatie sinds het einde van de vorige eeuw. Ondanks dat weinig bekend is van de soort en de omvang van een minimale populatie, is het op basis van een doorgaande verdere verstedelijking en intensivering van het gebruik van landbouwgebieden, aannemelijk dat het perspectief slecht is (Goutbeek, 2018) (Tabel 1).

Tabel 1. Beoordeling staat van instandhouding van wezel in Gelderland (Goutbeek, 2018).

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Bijdrage Gelderland aan de landelijke populatie	Evenredig		
Populatieomvang	Onbekend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Verspreidingsgebied	Ongunstig - slecht	Stabiel	Wordt niet gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Ongunstig – ontoereikend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig - slecht	n.v.t.	n.v.t.
Eindbeoordeling staat van instandhouding	Ongunstig - slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald

9.1.3 Hermelijn

De hermelijn prefereert een waterrijke omgeving met voldoende landschapselementen. Daarnaast komt de soort ook in het agrarisch cultuurlandschap voor, mits er voldoende prooiaanbod en dekking aanwezig is. Het exacte aantal van de hermelijn populatie is onbekend. Door de verborgen leefwijze en complexe populatie-ecologie is het lastig om soortgericht te inventariseren, laat staan om het aantal betrouwbaar te schatten. De gunstige staat van de hermelijn wordt zowel op nationale schaal als provinciale schaal als slecht beschouwd. De

oorzaak van de achteruitgang van de populatie aan hermelijnen in Nederland is complex te duiden maar heeft in ieder geval te maken met verandering in het cultuurlandschap. Zowel de hermelijn als de wezel en bunzing hebben grote territoria en leiden een zwervend bestaan tussen de verschillende verblijfplaatsen die binnen het territorium van de dieren liggen. Door het verdwijnen van landschapselementen en de vergroting van de barrière werking door wegen, waardoor de kans op verkeersslachtoffers toeneemt, neemt de populatie af.

De hermelijn is grotendeels uit Gelderland verdwenen. Het toekomstperspectief is dan ook zeer ongunstig (Tabel 2). Herkolonisatie vanuit de kleine kernen (IJsseldelta, Gelderse Poort) is niet aannemelijk, gezien de intensivering die de landbouw doormaakt en gezien de uitbreiding van de infrastructuur (Goutbeek, 2018).

Tabel 2. Beoordeling staat van instandhouding van hermelijn in Gelderland (Goutbeek, 2018).

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Bijdrage Gelderland aan de landelijke populatie	Inmiddels gering		
Populatieomvang	Onbekend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Verspreidingsgebied	Ongunstig - slecht	Stabiel	Wordt niet gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Ongunstig – ontoereikend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig - slecht	n.v.t.	n.v.t.
Eindbeoordeling staat van instandhouding	Ongunstig - slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald

9.1.4 Bunzing

De bunzing wordt in vrijwel geheel Nederland aangetroffen, behoudens de Waddeneilanden. De soort lijkt daarnaast ook bosgebieden te mijden. Als gevolg van verstedelijking, de toename van infrastructuur en de intensivering van landbouw neemt het beschikbare areaal functioneel leefgebied van de bunzing af. Vooral verdroging van (potentieel) geschikt leefgebied buiten de grote water- en moerasgebieden leidt tot een versnippering van de populatie. Het gaat hierdoor niet alleen om een afname van het oppervlak beschikbaar gebied, maar ook om de bereikbaarheid van deze gebieden onderling.

Er is over de populatieomvang van de bunzing in Gelderland onvoldoende bekend. Naar verwachting is de provinciale trend gelijk aan de landelijke trend. Ondanks dat weinig bekend is van de bunzing in Gelderland, is op basis van een doorgaande verdere verstedelijking, schaalvergroting op het platteland en intensivering van wegen, de gunstige staat van de soort op zowel nationale schaal als provinciale schaal als ongunstig – slecht beoordeeld (Goutbeek, 2018) (Tabel 3). Bedreigingen voor de soort betreffen het verdrogen van natte natuurgebieden en het intensiveren van de landbouw met als gevolg dat meer landschapselementen verdwijnen. Ook de toename van verkeer op wegen draagt bij aan een toename aan het aantal verkeersslachtoffers.

Tabel 3. Beoordeling staat van instandhouding van bunzing in Gelderland (Goutbeek, 2018).

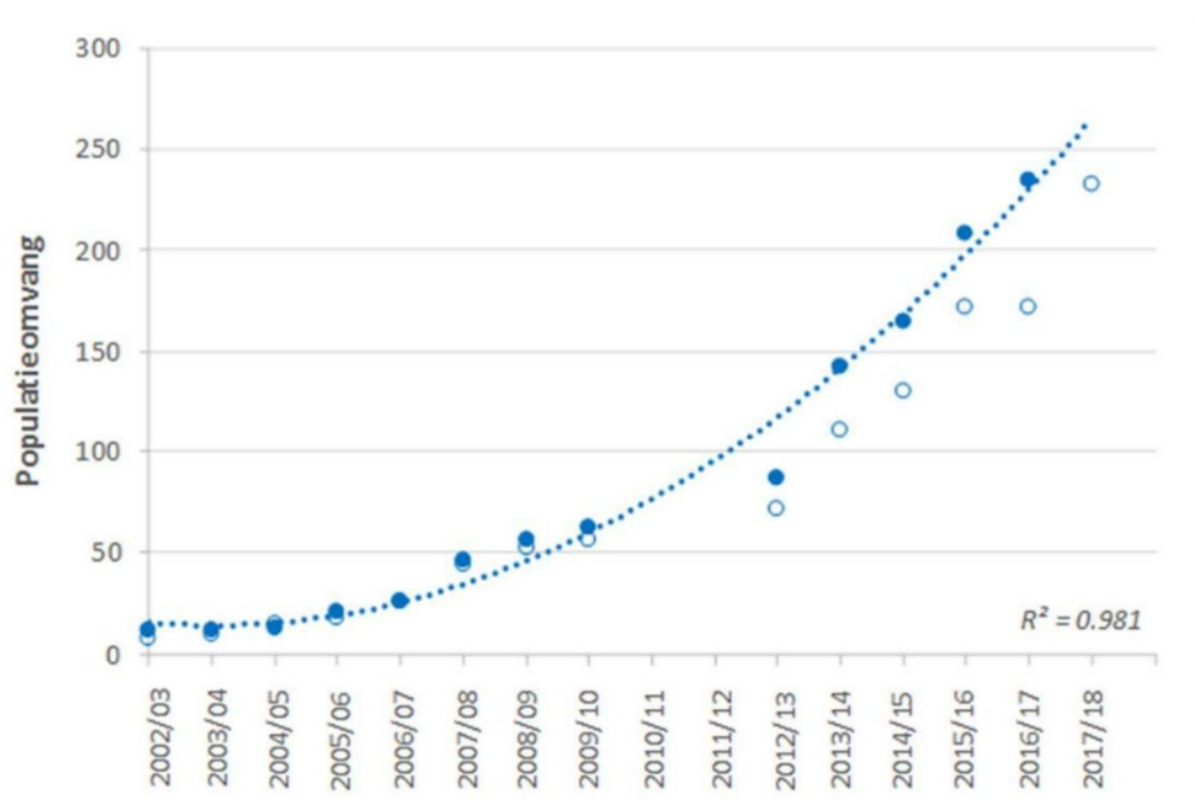
Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Laatste tien jaar van de registratie ('trend')	Referentiewaarde 1994
Aandeel Gelderland in landelijke populatie	Min of meer evenredig		
Populatieomvang	Onbekend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Verspreidingsgebied	Ongunstig – slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Ongunstig - ontoereikend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig - slecht	n.v.t.	n.v.t.
Eindbeoordeling staat van instandhouding	Ongunstig - slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald

9.1.5 Otter

Er zijn geen gegevens uit het NEM-onderzoek over aantallen van otters in Nederland. Er zijn echter aantalsschattingen voorhanden vanuit het genetische onderzoek aan de hand van spraints, dat wordt uitgevoerd door Wageningen University & Research. In de winter van 2017/2018 waren er ongeveer 275 otters aanwezig (Kuiters et al, 2018). Er wordt ingeschat dat het bij het onderzoek met spraints nagenoeg geheel gaat om volwassen otters (L. Kuiters persoonlijke mededeling). Daarmee komt de otter nog niet algemeen voor in Nederland. Aangezien de gunstige staat van instandhouding nog niet is bereikt wordt de huidige situatie voor populatieomvang beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend' (European Environmental Agency, 2019). Met de huidige groei zal de populatiegrootte binnen enkele jaren dusdanig groot zijn dat deze als gunstig kan worden beoordeeld (Norren, 2019).

De populatie otters neemt in Nederland de laatste jaren met ongeveer 15% per jaar toe (Kuiters et al 2018). Huidige data is tot 2018 bekend (Afbeelding 4). De trend voor populatieomvang van de laatste 10 jaar wordt daarom beoordeeld als 'verbeterend' (European Environmental Agency, 2019).

Langs de oevers wordt gewerkt vanaf de landzijde, niet vanaf de waterkant waardoor otters snel en veilig kunnen vluchten.

Afbeelding 4. Ontwikkeling van de otterpopulatie in Nederland (stippellijn) in de periode 2002 - 2018 (Kuiters et al., 2018). Open rondjes geven de eerder vastgestelde minimale populatieomvang.

Gelderland beslaat ongeveer 13% van het Nederlandse oppervlak dat geschikt is voor otters. Dit is exclusief de Veluwe dat grotendeels ongeschikt is voor otters. De huidige situatie voor populatie in Gelderland wordt beoordeeld als ‘ongunstig – ontoereikend’. Het NEM Meetnet otter is gestart in 2012, daarom zijn er niet voldoende gegevens beschikbaar van de laatste 10 jaar. Wel zijn van de laatste zes jaar voldoende gegevens beschikbaar, hierop wordt de beoordeling gebaseerd. Het aantal waarnemingen van otters en ottersporen in Gelderland is in de laatste zes jaar sterk toegenomen. De trend in verspreiding wordt daarom beoordeeld als verbeterend. Het toekomstperspectief voor de otter in Gelderland kan als gunstig worden beoordeeld, mits de relatief hoge verkeerssterfte gaat afnemen. (Norren et al., 2019).

Tabel 4. Beoordeling provinciale Staat van Instandhouding van de otter (Norren (red.), 2019).

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jaar)	Referentie-waarde
Aandeel Gelderland in de landelijke populatie	Evenredig (13%)		
Populatieomvang	Ongunstig - ontoereikend	Stabiel	Wordt niet gehaald
Verspreidingsgebied	Ongunstig – ontoereikend	Verbeterend	Wordt niet gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Ongunstig – ontoereikend	Stabiel	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Gunstig	Nvt	Nvt
Eindbeoordeling staat van instandhouding Gelderland	Ongunstig - ontoereikend	Stabiel	Ongunstig

9.1.6 Waterspitsmuis

In Nederland heeft de waterspitsmuis een zeer versnipperde verspreiding. Het meest komt hij voor in de waterrijke provincies Friesland en Overijssel. In Oost- en Zuid-Nederland komt zijn verspreiding overeen met de situering van de beek- en rivierdalen op de zand- en lössgronden. In laag-Nederland betreft het vooral kwelgebieden die als doorstroomgebied fungeren. Ook op de Zeeuwse Eilanden en op Texel komen waterspitsmuizen voor (Zoogdiervereniging © NDFF).

Gelderland beslaat ongeveer 1% van het Nederlandse oppervlak dat geschikt is voor de waterspitsmuis. Er wordt niet vanuit gegaan dat sprake is van een op zichzelf staande populatie. Het oppervlakte aan potentieel leefgebied van de soort in de provincie is beperkt, maar waarschijnlijk is er een redelijke connectiviteit tussen de gebieden van voorkomen. Er zijn geen NEM-data bekend voor populatieaantallen. Doordat er nu geen substantieel meer of minder dieren aanwezig is in nagenoeg dezelfde gebieden als in de periode 1970 – 1990, wordt de huidige situatie voor populatie in Gelderland beoordeeld als 'gunstig'. (Norren (red., 2019)

Het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis zal waarschijnlijk toenemen door onder andere de aanleg van meer waterberging en het meer ruimte geven aan rivieren en beken. Daarnaast neemt de kwaliteit van gebieden toe door onder andere een verder verbeterende waterkwaliteit en natuurontwikkeling in algemene zin. Conclusie is dat het toekomstperspectief wordt beoordeeld als gunstig (Tabel 5).

Tabel 5. Beoordeling provinciale Staat van Instandhouding van waterspitsmuis (Norren (red.), 2019).

Beoordelingscriterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jaar)	Referentie-waarde 1994
Aandeel Gelderland in de landelijke populatie	Gering (1%)		
Populatieomvang	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Stabiel	Wordt gehaald
Kwaliteit van het leefgebied	Gunstig	Verbeterend	Wordt gehaald
Toekomstperspectief	Gunstig	Nvt	nvt
Eindbeoordeling staat van instandhouding Gelderland	Gunstig	Stabiel	Gunstig

9.2 Afbreuk staat van instandhouding

9.2.1 Das

In het plangebied is sprake van een gebied waar zich een levensvatbare dassenpopulatie bevindt, dan wel kan bevinden. De natuurontwikkeling kan mogelijk een beperkt effect hebben op het territoria waar het deels binnen ligt. De lokale gunstige staat van instandhouding is dermate goed dat de dassenpopulatie dit aan kan. Verschuiving in voedselaanbod door de herinrichting van de oeverlanden, heeft geen negatieve effecten voor dassen doordat het territoria groot genoeg is om lokale populatie te handhaven en er voldoende voedsel aanwezig is en blijft in naastgelegen agrarisch gebied. Hiermee is voldoende kwaliteit en diversiteit voor das voor behoud van diens leefgebied, wat vooral te danken is aan het opportunistische karakter en grote aanpassingsvermogen van de das. De werkzaamheden hebben daardoor geen negatief effect op de landelijke, regionale en lokale gunstige staat van instandhouding van de populatie van de das die zich in het gebied bevindt.

9.2.2 Kleine marterachtigen

Bedreigingen die van toepassing zijn op wezel, hermelijn en bunzing, worden op het perceel waar de herinrichting plaatsvindt juist weggenomen. Zo worden delen vernat en draagt het kruidenrijke grasland bij aan optimaal foerageergebied. Ook is geen sprake van een toename aan verkeer ter plaatse wat een bedreiging kan zijn met betrekking tot verkeersslachtoffers. Gedurende de werkzaamheden en ontwikkeling van het gebied, is voldoende geschikt alternatief aanwezig zodat de lokale populatie zich kan blijven handhaven. Herinrichting van de oeverlanden heeft daarmee geen effect op de ongunstige staat van instandhouding van wezel, hermelijn en bunzing.

9.2.1 Otter en waterspitsmuis

Voor otter en waterspitsmuis zal de nieuwe inrichting op den duur gunstiger zijn. Er is geen sprake van een toename aan verkeer ter plaatse wat voor otter een bedreiging kan zijn met betrekking tot verkeersslachtoffers. Hoewel tijdelijk sprake is van minder geschikt leefgebied op het perceel, blijft dit bij percelen grenzend aan het Veluwerandmeer aanwezig. Herinrichting van de oeverlanden heeft daarmee geen effect op de verbeterende staat van instandhouding van otter en de gunstige staat van instandhouding van waterspitsmuis.

9.3 Zorgvuldig handelen

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de algemene zorgplicht. De werkzaamheden vangen niet aan in de kwetsbare voortplantings- /zoogperiode. In de nieuwe situatie zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen van alle vier soorten in gelijke mate staat/omvang beschikbaar. Daarnaast worden handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen genomen om te voorkomen dat door de te nemen werkzaamheden nadelige effecten op flora en fauna worden veroorzaakt. Globaal wordt ervoor gezorgd dat werkzaamheden niet na zonsondergang worden uitgevoerd, zodat verstoring op de nacht actieve diersoorten wordt voorkomen. Ook worden zo weinig mogelijk verstoringsbronnen ingezet zoals verlichting. Maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen en eventueel aangevuld met aanvullende voorschriften zoals genoemd in de vergunning. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Tijdens de werkzaamheden staat een ecologisch deskundige paraat voor vragen en onvoorziene situaties.

10 Maatregelen

Het plangebied waar de natuurontwikkeling is gepland, ligt binnen een territorium van das, en in is potentieel leefgebied van kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis. Met deze kennis zijn maatregelen genomen om aantasting van de functionaliteit van de dassenburcht, vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis te borgen.

10.1 Te nemen maatregelen

10.1.1 Ecologisch werkprotocol

Alle te nemen maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol samengevat. Dit wordt aangevuld met eventuele aanvullende voorwaarden uit de vergunning. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. De uitvoerder, begeleidend ecooloog en de aannemers zien erop toe dat het protocol wordt gevolgd.

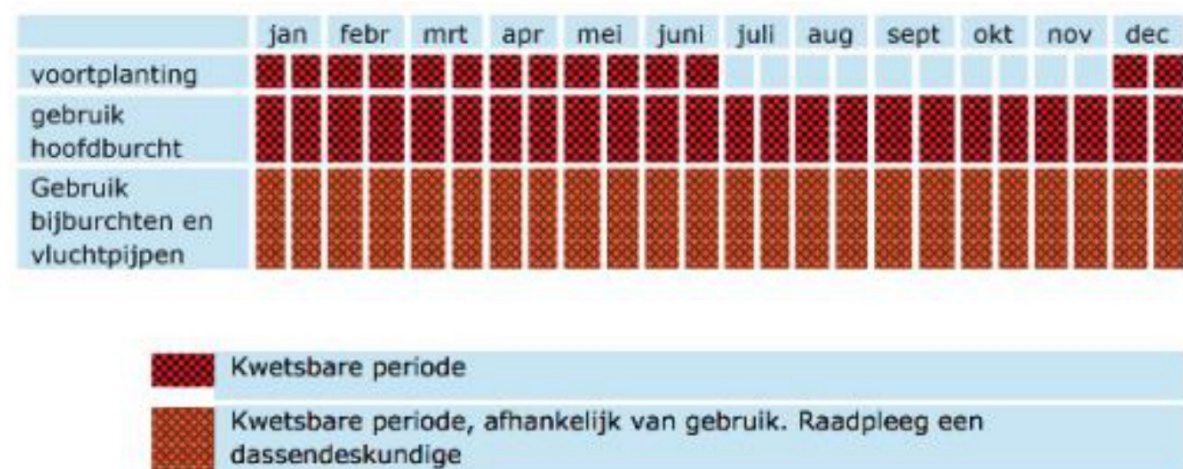
10.1.2 Werken buiten de kwetsbare periode

De belangrijkste maatregel is de timing van de uitvoering: door te werken vanaf 1 september 2026 tot en met november 2026 vindt de uitvoering plaats buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van das, kleine marterachtigen, otter en waterspitsmuis en buiten de kwetsbare winterperiode van de kleine marterachtigen.

Das

Let op dat dassen jaarrond van de burcht gebruik kunnen maken (Afbeelding 5). Bij de uitvoering wordt de bestaande burcht niet beschadigd of vernield en wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van dassen. Dit wordt geborgd door:

- Binnen 25 meter van de burcht vinden geen machinale werkzaamheden plaats.
- Binnen 25 meter van de burcht wordt niet afgeplagd.
- Werkzaamheden in/aan de te dempen watergang naast de burcht worden handmatig uitgevoerd, zonder inzet van (zwaar) materieel.
- Er wordt gewerkt gedurende lichte omstandigheden tussen zonsopkomst en zonsondergang (of niet later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat).

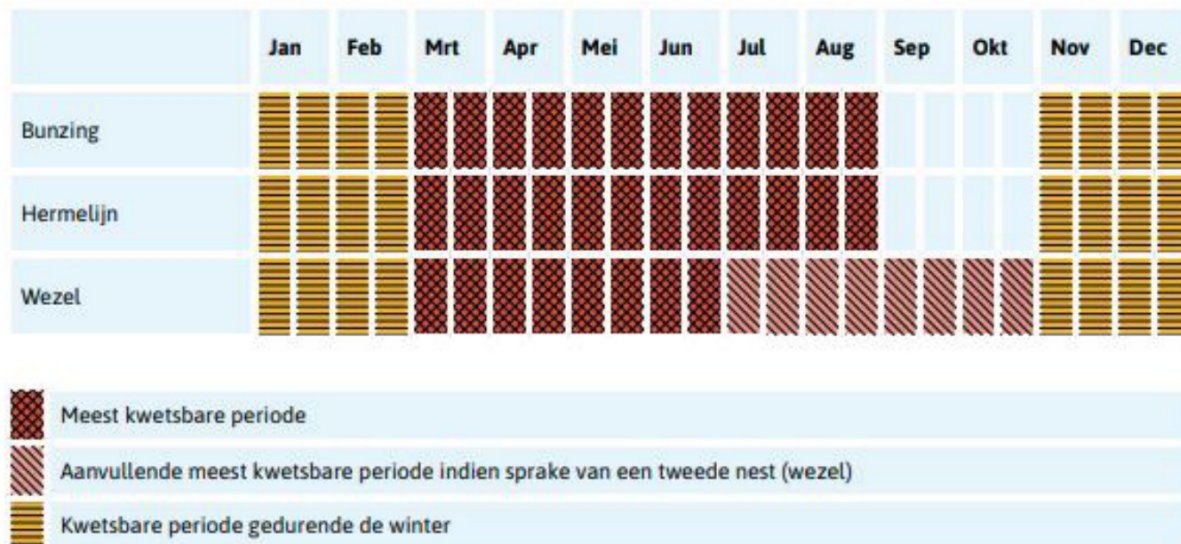

Afbeelding 5. De kwetsbare periode van das op hoofdlijnen (BIJ12, 2017).

Kleine marterachtigen

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare voortplantings- en winterperiode van wezel, bunzing en hermelijn (Afbeelding 6). Door aan te vangen in september wordt in de meest gunstige periode het struweel verwijderd zodat kleine marterachtigen deze niet kunnen gebruiken als overwinteringsplaats.

Ter mitigatie worden op een viertal locaties takkenrillen geplaatst om extra verblijfplaatsen, schuilgelegenheid en geleiding te bieden aan kleine marterachtigen. Deze rillen hebben een breedte van 1,5 meter en een lengte van 10 meter. Locaties zijn indicatief weergegeven op de maatregelenkaart van bijlage 1.

Afbeelding 6. Kwetsbare periode van bunzing, hermelijn en wezel gedurende het jaar (BIJ12, 2024).

Otter en waterspitsmuis

Langs de oeverzone kunnen verblijfplaatsen van otter en waterspitsmuis aanwezig zijn. Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met otter en waterspitsmuis door te werken tussen september en november, vanaf de landzijde.

10.1.3 Aanleg takkenril

In bijlage 1 zijn de locaties weergegeven waar de takenrillen worden gerealiseerd.

Note: deze locaties zijn indicatief. De bosschages in het plangebied zijn mogelijk al optimaal geschikt als schuilplaats. Er zal een inspectie plaatsvinden door een ecooloog waarbij de locatie aangewezen zullen worden waar de dekking momenteel nog beperkt is en waar meerwaarde te behalen valt.

10.2 Locatie maatregelen

Maatregelen die worden genomen zijn allen van toepassing op het plangebied. Twee mogelijke locaties van de takkenrillen bevinden zich binnen de grenzen van het plangebied, twee zijn er net buiten gesitueerd.

10.3 Doel maatregelen

Het doel van de te nemen maatregelen is in eerste instantie het voorkomen, dan wel tot een minimum beperken, van aantasting van mogelijk essentieel foerageergebied van das en beschadigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis. Met de landschappelijke inpassing wordt het foerageergebied van met name kleine marterachtigen versterkt. Hierbij blijven foerageermogelijkheden,

voedselaanbod en dekking behouden en nemen zelfs toe waar ook andere algemene soorten van meeprofiteren.

10.4 Effectiviteit maatregelen

De genoemde maatregelen zijn effectief doordat de bestaande situatie van vaste rust- en verblijfplaatsen van das behouden blijft en de maatregelen ervoor zorgen dat deze verblijven ook functioneel blijven. Voor otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis is sprake van een tijdelijke aantasting, maar zorgen maatregelen ervoor dat dieren niet worden gedood. De herinrichting wordt aangevangen in de meest een gunstige periode.

10.5 Afhankelijkheid derden

De werkzaamheden worden volledig uitgevoerd op eigendom van Staatsbosbeheer. Zij is daardoor niet afhankelijk van derden.

10.6 Monitoring

Doordat de dassenburchten en pijp blijven behouden, verstoring voor das, otter, kleine marterachtigen en waterspitsmuis tijdelijk is en voor alle vier de soorten het foerageergebied blijft behouden dan wel wordt verbeterd, is monitoring niet verplicht.

Literatuur

- BIJ12 (2017). Kennisdocument Das *Meles meles*. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen. BIJ12, versie 1.1, juli 2024, Utrecht.
- ESRI Nederland (2025). Beeldmateriaal.
- Goutbeek, A.B. (2018). De Staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland. In opdracht van Provincie Gelderland. Arcadis Nederland BV refnr 079761421B
- Hollander, H. & M. La Haye, 2014. Dassenschade en -preventie. Rapport 2013.011. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen;
- Nationale Databank Flora en Fauna. Opgehaald via: www.ndff-ecogrid.nl
- Norren (red.), 2019. *Staat van instandhouding Gelderland*. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Witteveen + Bos, 2025. *Randmeer Oeverlanden, Landschapsecologische systeemanalyse*. Definitief, 27 januari 2025.
- Witteveen + Bos, 2025. *Randmeer Oeverlanden, Andhuizerbeek. Quicksan*. Staatsbosbeheer. Definitief 04, 6 augustus 2025.

Website

- Zoogdiervereniging.nl/otter

BIJLAGE 1: MAATREGELENKAART